75 pokib
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

PIK LXXV. Ч. 41. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СУБОТА, 2-го БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1968 No. 41. VOL. LXXV.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

П'ятниця, 1-го березня 1968

В АМЕРИЦІ

ТІЛЬКИ ОДНА ТРЕТЯ РЕСПУБЛІКАНСЬКИХ губернаторів із всіх 26-ох заявилася за те, щоб губернатор Ню Йорку Нелсон А. Рокефеллер був кандидатом республіканців. Це сталося у Вашингтоні, де відбувалася конференція всіх губернаторів ЗДА. Прихильники Рокефеллера намовляють його, щоб публічно заявив, що старається про номінацію на республіканського кандидата на президента, але Рокефеллер і далі заявляє, що не буде брати участи у правиборах, але якби його найменували на кандидата на Конвенції, то він прийняв би номінацію і тоді вів би виборчу кампанію за здобуття президентури для Республіканської партії.

СЕНАТОР ДЕМОКРАТ ЕДВАРД М. КЕННЕДІ вніс в Сенаті законопроєкт про зміну закону про обов'язкову військову службу. Він сказав в промові в Сенаті, що теперішній закон про військову службу виглядає як „складаний обід" і тому потребує змін, які треба поробити після докладних дебат, щоб цей закон „вірно віддавав духа нашого вільного суспільства." Найважнішим пунктом нового законопроєкту є те, що до військововї служби мали б покликувати на основі жеребка. До військової служби були б покликані ті, які витягнули б жеребок. Покликували б 19-річних юнаків, яких лікарська комісія визнала б здібними. Тепер кличуть найстарший обов'язковий річник — 26-тий, як перший із тих, що ще служили у війську.

РИМОКАТОЛИЦЬКИЙ ЄПИСКОП В РОЧЕСТЕРІ, Н.И., Фултон Дж. Шін подарував Федеральному Урядові парохіяльний маєток вартости 680,000 дол. Це сталося в першому дні посту в Попільну середу. Цей маєток в імені Уряду перебрав секретар міських і мешканевих справ Роберт С. Вівер. Єдиною умовою цього дарунку є те, що з нього мають користати вбогі люди. Єпископ Шін сказав, що його дієцезія починає піст цією жертвою. Він каже, що жертва може бути глибшою й важливішою покутою, як відмова не їсти в п'ятницю м'яса. Секретар Вівер заявив, що треба буде жертвами розбудувати цей дарунок Єпископа.

ЦЬОГО РОКУ ПОКЛИЧУТЬ ДО СЛУЖБИ в армії тільки 1,070 лікарів і 56-ох остеопатів, що є найменшим числом в трьох роках. Ці 1,126 лікарів і остеопатів в липні ц.р. почнуть відбувати дворічну військову службу. Минулого року покликали були до військової служби 2,229 лікарів і остеопатів, а в 1966 році число дентистів, лікарів і ветеринарів, покликаних до військової служби становило 3,692 у всіх родах зброї. Цього року летунство і фльота мають доволі добровольців, і не потребують покликаних рекрутів.

АНТИБІОВИК ВБИВАЄ ДІТЕЙ — твердять два лікарі й один видавець часопису в Сенатській Підкомісії з справах монополю. Цей антибіотик випродукувала вперше фірма Парк, Дейвіс енд Ко в 1948 році і він тоді звався „Клоромисітін." Тепер цей антибіотик продукують й інші фірми, і він називається „Клоранфенікол". Д-р Олб М. Воткінс оскаржував фармацевтичну фірму в тому, що вона при реклямах не згадувала нічого про те, які шкідливі наслідки може мати цей наркотик. Д-р Воткінс лікував свого 10-річного сина цим антибіотиком, бо аґент фірми не згадував нічого про бічне діяння його, і син помер від анемії. Те саме зізнали й два інші свідки.
ебат," хм. Втдбті нихк лапіс ляо

У СВІТІ

ІГОР БОГДАН КІСТЯКІВСЬКИЙ, ОДИН ІЗ НАЙВИДАТНІШИХ АМЕРИКАНСЬКИХ УЧЕНИХ УКРАЇНСЬКОГО РОДУ, ЩО НАРОДИВСЯ 18 ЛИСТОПАДА 1900 Р. У КИЄВІ І БУВ В АМЕРИЦІ ОДНИМ ІЗ ГОЛОВНИХ ТВОРЦІВ АМЕРИКАНСЬКОЇ ЯДРОВОЇ ЗБРОЇ, ЗРІКСЯ ВСІХ СВОЇХ ОБОВ'ЯЗКІВ, які були пов'язані з В'єтнамською війною. Ігор Кістяківський був головним науковим дорадником президента Д. Д. Айзенгавера і належав до 12-ох американських учених, яким недавно през. Джансон вручив на спеціяльній церемонії Державну Медалю Науки. Він був дорадником Пентаґону, але — виявлено тепер — перестав ним бути внаслідку розбіжностей поглядів щодо В'єтнамської війни. Сам проф. І. Кістяківський відмовився з'ясувати ближче той конфлікт і газети не подають, чи він противився взагалі веденню тієї війни, чи був невдоволений способом, як її ведеться.

МИРОВИЙ ПОСЕРЕДНИК ДЛЯ СПРАВ СЕРЕДНЬОГО СХОДУ ГУННАР ЯРРІНГ ПРОДОВЖУЄ НАРАДЖУВАТИСЬ з генеральним секретарем Об'єднаних Націй У Тантом над дальшою своєю тактикою, щоб довести до мирових переговорів між Ізраїлем і арабами — чи вони будуть вестись між тими сторонами безпосередньо, чи якимсь чином посередньо. Ізраїль перестав в останніх днях вживати термін „ворожа територія" на означення зайнятих ним у червні м. р. арабських земель та надав жидівські назви різним тамошнім об'єктам. Прем'єр Леві Ешколь заперечив, наче б це означало зміну правного статусу тих земель.

ГОЛЛЯНДСЬКИЙ УРЯД ВИЯВИВ ПАРЛЯМЕНТОВІ, що голляндські учені винайшли дешевший і простіший спосіб продукувати уранй, потрібний для продукції ядрової зброї. Загально припускають, що Західня Німеччина також могла б у дуже короткому часі приступити до створення своєї атомової зброї, але вона зберігає у найбільшій тайні всі свої досліди і зв'язки у цій справі з уваги на Москву і їх східньо - німецьких прислужників, які надзвичайно вразливі на пункті можливости атомового озброєння Західньої Німеччини.

ГРЕЦЬКИЙ УРЯД ВІДКЛИКАВ СВОГО АМБАСАДОРА ІЗ СТОКГОЛЬМУ на знак протесту проти заяви шведського соціялістичного прем'єра Таґе Ерляндера, що Швеція сприятиме своїми фінансами „визвольному рухові" греків, націленому на скинення теперішнього військового режиму в Греції. Цю заяву шведський прем'єр зробив після пропаґандивної подорожі по Швеції грецького політичного еміґранта Андреаса Папандреу, що його грецький уряд звільнив і якому видано пошпорт на виїзд за кордон під умовою, що він не буде займатися політикою.

17 І 21 ЛЮТОГО Ц. Р. ЛІТАКИ СОВЄТСЬКОГО ТИПУ МІГ СТАРАЛИСЯ ПЕРЕШКОДИТИ чи збити з шляху британські літаки типу „Вайкавнт", які летіли з Франкфурту до Берліна і з Ганноверу до Берліна. Британські чинники заявили, що не знають, чи це були совєтські чи східньо - німецькі військові літаки та які пільоти керували ними.

СЕКРЕТАР ОБОРОНИ МЕКНАМАРА ЗАЛИШИВ СВОЄ СТАНОВИЩЕ ПО СІМОХ РОКАХ ПРАЦІ

Зворушлива прощальна церемонія в Білому Домі. Секретар оборони Роберт МекНамара (на фото — перший зліва) покидаючи свій пост в Уряді після сімох років служби, був до глибини зворушений після того, як одержав з рук президента Джансона найвище цивільне відзначення, що його держить в руках його дружина, пані МекНамара (на фото біля Президента). Із зворушення МекНамара міг тільки промовити, що він виcловиться „іншим разом".

Вашинґтон. — 29-го лютого довголітній секретар оборони Роберт МекНамара відійшов із Пентаґону, де він працював під час двох президентів, щоб обняти пост директора Світового Банку. В Пентаґоні явився президент Джансон, який відзначив МекНамару Медалею за визначну службу. Заступник секретаря оборони Пол Г. Ніці відчитав окреме письмо Президента, в якому Джансон хвалить бувшого секретаря оборони за те, що стільки років із успіхом працював для оборони цієї країни і був стримуючим дорадником у важливій справі оборони ЗДА. Прощати МекНамару прибули голова Об'єднаних Шефів Штабу генерал Ерл Дж. Вілер, заступник секретаря оборони Пол Г. Ніці, секретар оборони Кларк М. Кліфорд та інші військові й цивільні достойники, коло 1000 глядачів та почесна сотня в числі 150 осіб, складена з летунів, моряків, вояків морської піхоти та вояків армії. Церемонія відбулася на подвір'ї біля Пентаґону під час дощу. Коли Президент їхав елевейтором до бюра МекНамари, то елевейтор „застопував" між 3-ім і 4-им поверхами, змушуючи Президента та його дорадників стояти в замкненому ліфті кільканадцять мінут. Присутні пригадали собі, що елевейтор мав число 13 і 13 осіб було в ньому, а це все ділялося 29-го лютого в переступному році.

Сенатор Дірксен зголосив законопроєкт про скасування обмежень при продажу й винаймі домів

Вашинґтон. — Провідник республіканської меншости в Сенаті сенатор Еверест Мек Кінлі Дірксен зголосив законопроєкт, згідно з яким мали б бути скасовані расові обмеження при винаймі мешкань і продажу домів. Сенатор Дірксен досі очолював республіканську опозицію проти урядового законопроєкту про охорону громадянських прав, в якому був окремий пункт про мешкання й доми, яких білі власники не хочуть винаймати й продавати чорному населенню. Урядовий проєкт був широкий, він обіймав 98 відсотків всіх мешкань і домів. Сенатор Дірксен обмежив свій проєкт до двох третіх всіх мешкань і домів, це значить, що скасовані були б расові обмеження від 44.6 мільйона мешканевих одиниць зі всіх 65 мільйонів в цій країні. Сподіваються, що цей проєкт схвалять в Сенаті, бо його підтримують ліберальні й поступові республіканці й демократи. Тепер є є вигляд на припинення обструкції в Сенаті проти законопроєкту про охорону громадянських прав.

Треба драстичних і коштовних заходів, щоб не дійшло до расових заворушень

Вашинґтон. — Президентська Дорадча Комісія в справах громадянських заворушень предложила звіт Президентові, і в цьому звіті рекомендує драстичні і коштовні заходи на те, щоб не дійшло в ЗДА до розбиття нації на дві частини — білу і чорну. У звіті читається: „Наша нація йде в напрямку двох суспільств, одного чорного, а іншого білого — розділених і нерівних". Комісія твердить, що коли не вжиється негайних заходів, то продовжуватиметься відчуження між білими й чорними і вкінці дійде до знищення демократичних основ в цій країні. На думку Комісії „білий расизм" причинився до такого стану, який заіснував тепер, і який спричинив такі умови, що могли були виникнути расові заворушення минулого літа. Але у звіті пишеться і про це, що політика сепаратизму чорних екстремістів може спричинити тільки постійне почуття нижчости серед негритянського населення. У звіті пишеться про це, що треба буде збільшити податки, щоб поліпшити життя негритянського населення в різних ділянках. Комісію очолює губернатор демократ із Іллиной Отто Кернер, заступником голови є нюйоркський посадник републіканець Джан Ліндсей, членами є визначні демократи і республіканці.

Прем'єр Пірсон не мусить резиґнувати, бо дістав вотум довір'я

Оттава. — Канадійський прем'єр Лестер Б. Пірсон, який очолює уряд, що не має постійної парляментарної більшости, не мусить резиґнувати разом із своїм ліберальним урядом, бо Палата Громад схвалила йому вотум довір'я більшістю 138 до 119-ох голосів. Пірсона підтримали 129 послів з його Ліберальної партії, 8 послів із партії Соціяльного Кредиту та один посол незалежний. Палата Громад має 265 голосів. Домагалися резиґнації 93 посли з партії Поступових Консерватистів, 20 Нових Демократів, три посли Сосіяльного Кредиту і три незалежні. Пірсон вже давніше заповів, що залишає пост прем'єра в квітні цього року. Майже два тижні тому урядовий законопроєкт про збільшення податків відкинула опозиція більшістю 84-ох до 82-ох голосів. Опозиція домагалася резиґнації ліберального уряду, але прем'єр Пірсон відкликався до повної Палати Громад, яка схвалила довір'я урядові, чим врятувала на якийсь час панування Ліберальної партії, яка не має постійної більшости в Парляменті.

У Південному В'єтнамі воюють реґулярні війська з Півночі

Сайґон. — Американське командування у Південному В'єтнамі проголосило статистику воюючих сил по обох сторонах та їх втрат за останній тиждень. За даними американської і південно-в'єтнамської розвідки ворог розпоряджав перед своїм наступом 31-го січня ц. р. силою 223.248 вояків, при чому круглo 118.000 — це були вояки реґулярної північно-вєтнамської армії. Коло 60.000 комуністичних вояків, добре вишколених і озброєних членів В'єтконґу та членів реґулярної північно-в'єтнамської армії, взяли участь у тій „новорічній" комуністичній офензиві, зверненій проти 36-ох південно-в'єтнамських міст, із Сайґоном і Гуе у проводі. У минулому тижні згинуло 470 американців та 2.675 було ранених, однак з-посеред ранених тільки 1,330 вимагали шпитального лікування. Таким чином у цьому році, за два перші місяці 1968, згинуло у В'єтнамі 2.712 американських вояків, а взагалі від 1961 року згинуло їх 18.709. Південно-в'єтнамська державна армія мала в минулому тижні 434 вбитих і 1.532 ранених. В минулому тижні згинуло 5.769 ворожих вояків, а від 31 січня ц. р. втрати ворога обраховують докладно на 39.007 вбитих і 7.062 полонених. Здатність комуністів продовжувати важкі бої і приготовлятись до нових офензивних дій пояснюють фахівці двома фактами: інвазією північно - в'єтнамської реґулярної армії почерез так звану здемілітаризовану зону і всіма іншими, доступними комуністам шляхами, та пожвавленою рекрутацією в Південному В'єтнамі, яка йде здебільша одверто, без спротиву місцевих властей, внаслідку повного занархізування адміністраційного апарату після недавньої комуністичної офензиви. У зв'язку з цим однаково в південно-в'єтнамській армії, як і в американських збройних силах у В'єтнамі переводиться тепер пересунення на різних керівних військових становищах.

Румунія виступила з комуністичного з'їзду у протесті проти поведення СССР

Будапешт. — Румунська комуністична делеґація покинула з'їзд 67-ох комуністичних партій з різних країн світу у протесті проти образливого для Румунії виступу делеґата арабської Сирії та проти зламання Совєтами приречення, що на тому з'їзді ніякої комуністичної партії ніхто не критикуватиме. Делеґат сирійських комуністів, які насправді є при владі в „соціялістичній" Сирії, Халад Бакдаш, назвав Румунію „пахолком сіонізму". Румунія є одинокою комуністичною державою, яка після червневої ізраїльсько-арабської війни не зірвала дипломатичних взаємин з Ізраїлем. Хоча названий сирійський комуніст, внаслідку гострого протесту збоку румунського делеґата Павля Нікулеску-Мізіля відкликав свою промову з протоколу, проте голова румунської компартії Ніколяй Чеоческу визнав такий компроміс за недостатній і розпорядив вихід румунів з Будапештенського збіговища. Румуни виправдують свою сецесію ще поважнішою причиною, як той лайливий виступ сирійського комуніста. Вони, мовляв, погодились на свою участь у Будапештенському з'їзді з передумовою, що на тому з'їзді ніхто не атакуватиме будь-котрої іншої комуністичної партії. Це застереження стосувалося остраху, що Совєти використають з'їзд у Будапешті для своїх розрахунків з Комуністичним Китаєм. Совєти погодились на передумову Румунії, але їх головний делеґат Міхаїл Суслов гостро таврував китайських комуністів, а його слідами пішли також східньо-німецькі комуністи.

„ЛИХО З РОЗУМУ" ВЯЧЕСЛАВА ЧОРНОВОЛА У ФЕЙЛЕТОНАХ „СВОБОДИ"

З думкою, щоб познайомити найширші кола українського громадянства із документальною книгою Вячеслава Чорновола: „Лихо з розуму" про совєтські безправства в Україні, „Свобода" вже з черговим своїм випуском почне передруковувати основні частини цих документів. Як уже інформовано, цілість цих документів була видана в книжковій формі Першою Українською Друкарнею в Парижі. У „Свободі" вони передруковуватимуться за згодою тих, яким пощастило ці документи одержати.

Рада Директорів УККА відбуває засідання

Ню Йорк. — В суботу, 2-го березня, тут у приміщеннях Українського Інституту Америки збирається на своє чергове засідання о год. 10.30 ранку Рада Директорів Українського Конґресового Комітету Америки. На порядку нарад, крім звітів членів Екзекутиви та бюджету на 1968 рік і доповіді проф. Лева Добрянського про завдання і цілі УККА в цьому році, передбачена справа устійнення дати чергового, цебто Х. Конґресу Американських Українців, який — згідно з рекомендацією попереднього Конґресу — повинен би відбутись уже в цьому році, а дальше вибір 7-членної Статутової Комісії та ряд інших актуальних справ. Засідання Ради Директорів в суботу мали попередити наради Екзекутиви УККА в п'ятницю, 1-го березня ввечері.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

„НОВИЙ ТЕАТР" ВЛАШТОВУЄ ТОВАРИСЬКУ ВЕЧІРКУ

Ню Йорк. — У суботу 2 березня о 9 г. вечора в залі Літературно - Мистецького Клюбу на 2-й авеню розпочнеться товариська вечірка, на якій актори прочитають уривок з нової п'єси-сатири неназваного в запрошенні автора. Опісля чай, солодке і танці. Вступ 3 дол., для студентів 1 дол. 50 ц.

У ШВЕЦІЇ Є ЦЕРКВА, ПРИСВЯЧЕНА УКРАЇНІ

Журнал „Український Місіонар у Бразилії" з січня 1968 р., що виходить у м. Прудентопіль, у видавництві оо. Василіян, поінформував, що „у Швеції є дуже дивна церква в місцевості Лександ. Вона стоїть поміж білими березами, сама біла, і нагадує козацькі церкви з України. Збудована в 1709 році, на спогад про Україну, бо тодішній парох церкви був капеляном шведських військ, що з Карлом XII воювали проти Петра Першого в Україні". У журналі не подано джерела цієї цікавої вістки.

ПРОФ. П. КОВАЛІВ ВИГОЛОСИВ ДОПОВІДЬ З ДІЛЯНКИ МОВОЗНАВСТВА

Мовознавча Комісія НТШ влаштувала 24 лютого в залі НТШ в Ню Йорку чергову Наукову Конференцію, яку відкрив проф. д-р В. Лев. Проф. д-р П. Ковалів виголосив доповідь на тему „До проблеми речення і словосполучення".

ЧЕРГОВА ДОПОВІДЬ В УВАН

Ню Йорк. — З рамени Економічної секції відбудеться доповідь проф. Всеволода Голубничого під назвою „Національно-економічні інтереси України „Закон порівняльної вигоди" на перспективу", — в суботу, 2-го березня о 7-ій год. веч. в приміщенні Академії: 206 Вест 100 вул., Н. П.

УКРАЇНЕЦЬ ГОЛОВОЮ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУДУ НА МАНІТОБЩИНІ

Вінніпеґ. — Тижневик „Український Голос" з 21 лютого повідомив, що п-і Джуді Ламарш, міністер внутрішніх справ, іменувала Петра Тараску з Вінніпеґу президентом суду для справ громадянства. Він приходить на місце судді Джорджа Чепмена, який уступив з цього посту минулого жовтня. Тараска це колишній член шкільної ради Вінніпеґу, пізніше довголітній член міської ради, а впродовж кількох останніх років член метрополітального уряду. На новому становищі буде головувати на засіданнях громадянського суду і матиме нагляд над реєстраціями громадянства в цілій Манітобі.

УКРАЇНКА ЗДОБУЛА З НАГОРОДИ

Шикаґо, Рівер Парк. — Молода українка-мисткиня Леся Дяченко-Кочман, яка взяла участь в американській виставці малярства й ручних робіт з 19-ти районів північного Шикаґа, здобула три (Гренд Евордс) нагороди за свої здібності. З образотворчого мистецтва за скечі вугіллям, другу — за вишивану дитячу полтавську сорочку й фартушок, і третю нагороду за проєкти жіночих і дитячих сукень з українською вишивкою. Українськими вишивками цікавились багато американських жінок.

ЗБУДУЮТЬ ПАМ'ЯТНИК „БОРЦЯМ ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ"

Едмонтон. — На загальних зборах Станиці Дивізійників обрано нову управу, яку очолив о. Р. Ганкевич. Як повідомив тижневик „Українські Вісті" з Канади, в числі з 22 лютого, загальні збори Станиці дивізійників уповажнили новообрану управу збудувати на цвинтарі св. Михаїла пам'ятник „Борцям за волю України". Вибрано для цього комітет (о. Р. Ганкевич, о. Є. Камінський, інж. Л. Цимбалістий, Д. Радьо, І. Доросевич), який найближчим часом у порозумінні з місцевими організаціями зробить остаточне рішення в цій справі. Пам'ятник має бути збудований до липня 1969 року, в 25-ті роковини Брідського бою.

ПІДГОТОВЛЯЄТЬСЯ ВИСТАВКА АРКАДІЇ ОЛЕНСЬКОЇ - ПЕТРИШИН

Ню Йорк. — Від 5 до 16 березня в ґалерії „Бодлі" 787 Медісон евню, триватиме виставка картин малярки Аркадії Оленської - Петришин. На ній будуть показані 27 творів: „Похід тіней", „Забуття", „Чекання", „Сузанна", „Обійми" та ін. Виставка буде відкрита від 10 ранку до 5 вечора, від вівтірка до суботи включно. Образи А. Оленської - Петришин є вже в кількох музейних збірках. Вона студіювала в Гантер коледжі і в Шикаґівському університеті, тепер викладає малярство в Гантер коледжі.

ХОР „ДНІПРО" ВИСТУПИТЬ 3-ГО БЕРЕЗНЯ

Парма, Ог. — У приміщенні парохіяльної школи при церкві св. Йосафата відбудеться концерт відомого хору „Дніпро", чистий дохід з якого призначений на сплату боргу за шкільний будинок. Цей хор виступав у ЗДА і в Канаді та відомий добрим виконанням пісень. Парох о. А. Углицький запрошує місцеву громаду на концерт „Дніпра" в приміщенні школи, точно о 5 год. вечора, у неділю 3-го березня.

ПОМЕР ІВАН ЛИСОГІР, СОЮЗОВЕЦЬ-ПІОНЕР

Шарон, Па. — У четвер, 29-го лютого, тут у своїм домі помер від атаки серця на 80-му році життя один з найстарших союзових піонерів, бл. п. Іван Лисогір, дядько головного предсідника УНС в суботу, 2-го березня рано, з похоронного заведення Джіроскі. Покійник залишив синів Йосифа, Михайла, Олександра, Степана і Івана мол., дочок Галину і Доротею та 21 внука. Був у 386-му Відділі УНС.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Ict. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Ніксон або Рокефеллер

Мишиґенський губернатор Джордж Ромні відкликав минулої середи свою кандидатуру на президента ЗДА від Республіканської партії у цьогорічних виборах і тим самим залишив колишнього віце-президента Ричарда Ніксона без суперництва у перших правиборах, що відбудуться в Ню Гемпширі 12 березня ц. р. Його єдиним найповажнішим потенціяльним суперником в тих і дальших правиборах, як і на передвиборчій конвенції Республіканської партії, є нюйоркський губернатор Нелсон Рокефеллер, який вправді офіційно своєї кандидатури не проголосив, але ,прийме її, коли ,його „примусять".

По-різному можна оцінювати рішення Ромні не брати участи у правиборах в Ню Гемпширі й у Вісканзині, де він свою участь проголосив. За всіма так званими опитуваннями й за всіма голосами преси — Джордж Ромні не мав ніяких шансів виграти будь-котрі правибори, дармащо дотеперішня кампанія коштувала йому вже понад 100.000 долярів. У своїй заяві про зречення Ромні говорить не про невдачу у здобутті популярности в народі, а про брак підтримки збоку видатних республіканців. Він дякував за підтримку тільки губернаторам Нелсонові Рокефеллерові з Ню Йорку й Джанові Чафі з Ровд Айленду, вколов Ніксона натяком на його огірчену заяву після програ в губернаторських виборах у Каліфорнії в 1962 році та апелював до збору республіканських губернаторів, щоб вони заявились за якогось партійного кандидата. Тому, що більшість з-посеред 46-ох республіканських губернаторів схиляються радше в сторону Нелсона Рокефеллера, як Ніксона, Ромні насправді радить тепер орієнтуватися на Рокефеллера. Отже, зречення Ромні є — парадоксально — перемогою Ніксона визнанням безсильности Ромні і перемогою Рокефеллера, бо збільшує його шанси.

Ніксон і Рокефеллер — постаті міжнародного державницького формату, відомі в усій Америці і за кордоном. Може Ніксон краще знайомий з міжнародним світом, зате Рокефеллер має більший адміністраційний досвід. У некорисність Ніксона промовляє погана опінія про нього, як того, хто „програє": пригадка його програ в останніх президентських та каліфорнійських губернаторських виборах. Зате Рокефеллер бентежить американських виборців, які не знають його поглядів на найважливішу справу — В'єтнамську війну: протягом двох років він ані словом не озвався на тему В'єтнаму. Якщо на конвенції республіканців не „вискочить" якась третя кандидатура, то будуть тільки дві — голосна Ніксона і тиха Рокефеллера.

Новий замах

Останніми місяцями в московській пресі з'явилось чимало напівказкових описів, яке то чудове буде місто Комсомольськ на Амурі та йому подібні „нові соціялістичні міста". Більшість нових міст будуть збудовані на Далекому Сході, в Сибіру і в районі вздовж китайського кордону. У тих містах, як обіцяє центральна імперська преса, в багатьох будовах буде „штучний клімат", тобто отеплення, бож охолоджувати в Сибіру немає потреби, велетенські купальні басейни і т. п. З тих плянів видко, що Москва вирішила в найшвидшому темпі забудовувати Забайкалля, Далекий Схід і Казахстан, в тому числі й прикордоння з комуністичним Китаєм, щоб чинити опір китайському натиску і його, в даному випадку справедливим, вимогам — повернути китайські землі.

Про одно не згадувала совєтська преса: хто ж будуватиме ті казкові „Комсомольски на Амурі"? Щоправда, „Радянська Україна" не раз згадувала про тісну співпрацю УССР з іншими „республіками", наводила, як приклад, місто Ташкент, яке після землетрусу в основному відбудовують українці... Але ніде не було вістки, що українську молодь знову будуть масово переселювати з рідного краю. Насправді ж, не було такої вістки тільки тому, щоб вільні українці не мали нового приводу до виступів за кордоном, щоб не звертали знову уваги світу, що в Рік Людських Прав — Москва вдається до чергового ґеноцидного акту супроти українського народу.

Але шила в мішку не сховаєш. З м. Рівного 11-го лютого о 7:30 ранку надано радіопередачу, в якій повідомлено, що в тому місті працює переселенчо-вербункова комісія, яка набирає поселенців у Казахстан і в Забайкальський край. Переселенцям усе обіцяють безплатно: оплату дороги, поселення без податків, різні пільги. Можуть переселюватись і до Харкова та Донецьку, бо звідти, очевидно, вивозять на Сибір інженерів і техніків-фахівців. Таким чином, знову йдеться про винародовлювання України, про нове заселювання її чужородним елементом, йдеться про новий злочинний плян Москви.

Ярослав Курдидик

АМЕРИКАНСЬКИЙ ДІЄНБІЄНФУ

Може ще ніколи досі, як саме тепер, виявляється у В'єтнамі, що американське головне командування вирішило вжити всієї своєї „вогневої сили", щоб примусити комуністів зректися їхньої цілі — займати і тримати з престижевих оглядів маркантні пункти країни.

Кесань ставлять у комуністичному Ганої на першому місці тому, що його упадок так само, як 14 років тому Дієнбієнфу, мав би перейти до історії і створити символічний міт про те, як слабше вивінувані, але озброєні завзяттям сили подолали технічно вищу і потенційно більшу силу. Деякі американські коментатори навіть твердять, що бій за Кесань вирішить взагалі дальшу приявність американців не лише в тому обширі, але й в усьому В'єтнамі.

Розташований на високорівні, Кесань боронять 5 тисяч морських піхотинців, пов'язуючи собою 35-45 тисяч північнов'єтнамського реґулярного війська, яке їх оточило. Єдиний зв'язок зі світом Кесань удержує повітряною дорогою. Але положення Кесаню в порівнянні з Дієнбієнфу має ту перевагу, що американці панують в повітрі і, як досі, перевищували ворога у вогневій силі.

У північному обширі Південного В'єтнаму зосереджено понад 40 тисяч морської піхоти і понад 20 тисяч іншого війська. Ворогові вдалося здобути один із найдалі висунених причілків Кесаню, що його боронили „зелені берети" разом із кількома сотнями тубільців. В тобу бою північні в'єтнамці уперше вжили танків і вогнеметів, не згадуючи про важку артилерію і далекобійні міномети.

Американська розвідка ствердила, що в оточенні Кесаню бере участь три дивізії північнов'єтнамської елітарної піхоти і що туди почали прибувати найтяжчі гармати калібром 122 і 152 міліметрів. Облогою Кесаню особисто керує міністер оборони Північного В'єтнаму генерал Джіяп, який свого часу здобув Дієнбієнфу.

Подібність між Кесанем і Дієнбієнфу полягає ще в тому, що Кесань також відрізаний від сполуки з суходолом і його єдиний летунський майдан постійно обстрілює ворожа артилерія. Американським стежним джетам тяжко викривати гнізда ворожої артилерії, бо вони постійно змінюють свої становища і в гущі пралісів так добре масковані, що їх просто неможливо зліквідувати.

Перевага Кесаню над Дієнбієнфу ще й в тому, що на його терені є три горби, які за їх висотою у метрах мають назви: „висота 861", „висота 881 - північ" і „висота 881 - південь". Якби ворогові вдалося здобути ці три висоти, тоді долю і самої бази слід уважати за пересуджену.

У Кесані дедалі гостріше відчувається недостача амуніції та інших матеріялів, бо літакам на летовиці, а гелікоптерам на вище згаданих трьох висотах щораз важче приземлюватися з уваги на ворожу протилетунську артилерію.

Відомі військові фахівці у ЗДА і за кордоном твердять, що рік 1968-ий має бути для В'єтнаму вирішним. Добре зорганізованим спонтанним наскоком на головні міста країни В'єтконг і реґулярні північнов'єтнамські військові відділи спричинили хаос в обороні альянтів. Це не лише захитало віру у пересічного в'єтнамського громадянина, що теперішній режим може йому ґарантувати безпеку, але й створило великий заколот в економіці країни, що виявився в помітній недостачі прохарчування для місцевого населення і південнов'єтнамської армії.

Американські коментатори, які роками перебувають у Південній Азії, твердять, що цим спонтанним наскоком, підсиленим комуністичною армією Патет-Ляо у Ляосі та партизанською діяльністю у Бірмі і Тайленді, а до того ж ще й схопленням „Пуебло" на корейських водах, комуністи мали на меті „розтягнути" американську військову контролю так, щоби вона почала сама по собі рватися...

Чому ще досі північнов'єтнамські війська не розпочали зосередженого наступу на Кесань — важко вгадати. Головне Командування у В'єтнамі припускає, що ворог постійним обстрілюванням цієї бази хоче тримати зосереджену там американську залогу в „найвищому напруженні" при своїх мінімальних втратах і рівночасно зв'язувати в тому обширі 40 тисяч найкращого американського війська, щоб облегшити діяльність партизанам В'єтконгу.

Не зважаючи на абсолютну „вогневу перевагу", альянти не мають можливости зосередити відповідної кількости військ в кожному загроженому місці, отже не всилі припинити ворожого в них просякання. Тож при „безоглядній ліквідації ворога" у зайнятих ним містах, *коли вживається* всіх засобів, починаючи від найважчих бомб, а кінчаючи на газових стрільнах, найбільше терпить цивільне населення. В результаті серед населення деяких районів, яке проявляло досі повну льояльність супроти місцевої влади, почало зростати недовір'я і сумніви, чи варто спиратися на те, що каже Сайґон. Тим більше, що комуністичні партизани з найбільшою жорстокістю розправляються з особами, льояльними до офіційної влади.

Серед звітодавців є також чимало оптимістів, які твердять, що останній наїзд В'єтконґу „протверезив" населення і показав наглядно, чого можна очікувати, коли б закріпилася комуністична влада. Цим слід пояснити й те, що південнов'єтнамська армія своїм бойовим духом заскочила навіть американців.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

„ТУТ ЖИВ А. Ю. КРИМСЬКИЙ"...

У м. Звенигороді на Черкащині в січні 1968 р., в присутності кількох місцевих партійців, вчителів та службовців, без розголосу встановлено меморіяльну таблицю на будинку, де жив найбільший український учений-орієнталіст, академік Агатангел Кримський. На таблиці вирито: „У цьому будинку жив і працював видатний радянський український вчений, академік Кримський А. Ю. 1871-1942".

Покійним однаково, чи був розголос, чи його не було. Але не однаково живим. Покійні живуть між живими своєю працею. Агатангел Кримський, який на запитання, скільки знає мов, відповів, що „забув, скільки знаю", зробив у ділянці українського сходознавства, орієнталістики стільки, скільки Тарас Шевченко в поезії або Микола Лисенко в музиці. Його потяг до культур і мов народів Сходу не був випадковим, адже Україна давніх часів була більше пов'язана з тим районом світу, ніж із Европою, з якою налагодила міцні зв'язки лише в княжому періоді.

А. Кримський володів у слові й письмі 60 мовами, серед них санскритом, латинською, турецькою, арабською, перською й ін. Він надрукував понад тисячу статтей, монографій, розвідок. Його ім'я і дані про його твори можна знайти у всіх енциклопедіях країн Сходу. Коротко: Агатангел Кримський — це батько українського сходознавства. Його ім'я та багато праць відомі всюди — крім України! Відомі навіть в Росії, де ще Лев Толстой вивчав „Коран" — за Кримським.

Загальна орієнталістика, арабістика, тюркологія немислимі без імени Кримського. Вперше, завдяки його перекладацькій праці, обізвались до українського народу українською мовою Фірдоусі, Гайяма, Сааді, Гафіз... Відкриття, які дехто в Америці для нас робить, на зразок, що „Дністер", „Дніпро", „Дін" і навіть „собака" — це осетинські слова, а останнє — іранське, давно зробив А. Кримський...

На початку існування совєтської влади українські орієнталісти, очолювані неофіційно А. Кримським, становили велику культурну силу світового маштабу. Вони навіть почали видавати журнал „Східний Світ", але швидко його московсько-большевицькі антикультурники змусили перейменувати на „Червоний Схід", а потім і прикрили. Ті, що були творчо зв'язані з закордонними академіями, з Берліном, Лондоном, Парижем, Багдадом, із світовими знавцями-орієнталістами, були розігнані сталінськими опричниками, а дехто й зліквідований. Агатангел Кримський був —, і його не було він був за життя похований як науковець, поет, філолог, перекладач...

Що ж дістьтся із велетенською спадщиною академіка А. Кримського в наші часи? Відповідає на це, і то лише частково, київська „Літературна Україна" з 6 лютого 1968 року:

„За останні роки вийшло друком понад 200 журнальних статтей, невеликих за обсягом перекладів літературних творів та брошур. Але серед цих видань не назвеш жадного солідного монографічного дослідження. Навіть рукописи А. Кримського належно не вивчаються, його праці, опубліковані [illegible] тому, стали бібліографічною рідкістю. Тритомна історія арабської літератури — і та досі не побачила світу. Справою упорядкування й наукового дослідження спадщини А. Кримського керує Академія Наук УССР. Але що дивно — все це було доручено... одному науковому працівникові, якого незабаром викликали для виконання іншої роботи. Дуже прикро, що орієнталістика на Україні розвивається якось стихійно, неплянова, ніким не спрямовується й не координується. Відсутній будь-який науковий центр для організації й спрямування діяльности в ділянці сходознавства".

Автори статті „Обшири наукового Орієнту" в названому числі київської газети наполягають: „Вже час видати наукову спадщину українських сходознавців, впорядкувати бібліотеку А. Кримського з орієнталістики, розпочати глибоке вивчення його рукописних фондів з метою підготови до друку багатющого наукового й літературного надбання цього видатного й самобутнього вченого, ім'я якого відоме світовій науці. Поряд з цим конче потрібно провести широку організаційну роботу по виявленню сходознавчих сил у республіці, які треба залучити до розробки питань сходознавства".

Ось одна з тисячі тем сучасної України під московським караулом.

Яка ж доля спіткала великого ученого? З початком другої світової війни Агатангел Кримський виїхав з Києва до Звенигородки. По Україні потім ходили чутки, що він хотів пересидіти там перехід фронту, але хтось доніс в НКВД, академіка негайно заарештували і розстріляли без суду. (л.п.)

Леся Храплива

СМЕРТЬ ЕВГЕНА МАЛАНЮКА

Без кінця
емігрантська скорбота
Ниже весен останніх чотки.
На воєнні, посивілі фота
Теплим промене
— дивні чутки —
Де зневажена
Бранка лежала,
Повне небо
таємних прикмет.
Там дописує стилос анали,
Коли з рук
покотився стилет.

Рокотить
понад тюрмами завтра,
Над пустелями
здавлених літ,
І на рамені Чорного Тавра
Україна знімається в світ.
Крізь варягів
обвітрені стязі
Довгождане епоха несе...
І в ту мить,
у найвищій екстазі —
— Боже, Ти розумієш усе!

Українська сорочка

Українська вишивка — один із скарбів нашої народної культури. У ній великою мірою відбиваються не лише естетичні смаки української людини, її зв'язок із природою, а навіть історичне минуле нашої країни. Не один із нас напевно зауважив, як дивно перегукуються вишивки з Ірану (Персії) з нашими, і перегукуються не даремно...

Чи можна відстати самим від себе? Можна, ще й у багатьох справах, доказом чого є сучасне становище України. Але тут не про „політику", а про вишиту сорочку, хоча й вона, без огляду на наші побажання, має... політичне забарвлення. Висланий Москвою на Україну диктатор Постишев носив українську вишиванку — і одночасно винищував українців. Якийсь час за Сталіна вишита українська сорочка була малощо не символом націоналізму. Після першого „визволення" Західньої України молодий тоді київський поет поїхав до Львова і повернувся у вишитій розкішній сорочці. Знайомим він сказав: „А її хіба із шкурою здіймуть!" Не зняли: за Брежньова він ходить у власній шкурі, але вже без української вишивки.

Відстаємо ми — в аспекті власної вишивки — самі від себе і за кордоном. Лише на „вишивані вечорниці" приходимо в прегарних сукнях, блюзках, сорочках, навіть з хустинками із українським орнаментом. Дехто одержує за них нагороди. Але десь по 3-ій годині ночі ховаємо наш скарб... до наступного року. Чому ховаємо від себе і світу таку вимовну частину краси української душі?

Інакше підходять до української сорочки канадійці — ірляндського та англійського походження. „Торонто Дейлі Стар" з 30 грудня 1967 року повідомив, що в 1968 р. в Канаді особливо модними будуть... українські вишиті суконки, блюзки для жінок і вишиті сорочки для мужчин, у першу чергу для молоді! Журнал „Кенедієн Меґезін" вмістив світлину з двох прегарних модельєрів, юнака і юначки — в українських вишивках. Канадійська англомовна преса повідомляє, що за ту красу доведеться немало й платити: 25 дол. за жіночу вишиванку і 40 дол. за чоловічу! Вишиванки, як і годиться за українською народною традицією, без комірців, витяті довкола шиї рівним колом, зіп'яті елеґантним шнурочком відповідного до вишивки кольору.

У ЗДА на традиційних українських чоботях („Чоботи, чоботи ви мої, чом діла не робите ви мені?"...) заробляють одночасно і шевські фабрики, і... росіяни, приписуючи чоботи тим, хто до недавніх часів ходив у лаптях. Та й тут починає поширюватись вишивка, при чому, одночасно сплутуються два народи: до української народної сорочки дочеплю-

(Закінчення на стор. 3-ій)

З НАШИХ БУДНІВ

Астрономічна цифра!

Маю таких добрих друзів, що стараються спопуляризувати мої писання і по той бік залізної заслони, — на відзисканих, сказати б, землях, у Польщі. До них зараховується, перш усього, друг Олекса. То саме він має в Ольштинському воєвідстві якогось свого земляка чи кузена, котрого не тільки матеріяльно підпирає, але й посилає йому час від часу в листах вирізки з газет із моїми „веселими, — як каже, — кавалками, щоб хлопа трохи розсмішити".

Звичайно, друг Олекса — людина не нинішня, в Березі сидів, політграмоту знає, тож і вибирає такі „кавалки", що безпечні з цензурного боку, випрані з усякої політики, — щоб не стягнути на голову земляка халепи. Обережність друга Олекси посувається до тої міри, що він ретельно наперед прочитує, що надруковане і на зворотній сторінці вирізка, щоб і там не попалася яка контрреволюція.

На жаль, буває дуже важко передбачити непередбачене... При всій своїй кмітливості й передбачливості, хлопець перерахувався: останнього разу вислав бо, собі на біду, такий витинок з „Свободи", що має на зворотній сторінці надруковане оголошення чи запрошення на один з наших репрезентативних балів у Ню Йорку...

— Уяви собі, — розповідав потім зажурено друг Олекса, — приходить мені з Польщі лист, а в ньому ціла літанія на тему балю! На ніщо інше, анахтема, не звернув уваги, — хто влаштовує цей баль, в котрому готелі, на яку ціль, хто буде аранжером танців, лиш причепився, мов реп'ях кожуха, якраз того рядка, де стояло написано, що ціна квитка — двадцять долярів від особи!..

„Двадцять долярів за один квиток, або тридцять п'ять за дві особи! Господи! Та ж це астрономічна цифра! Чи Ти знаєш, дорогий Олексо, що в нас можна купити за тридцять п'ять долярів?.. Скільки вугілля на зиму, скільки смальцю, муки, цукру?.. Та не говорімо про харчі, з харчами ще півбіди, алеж за такі гроші, даю Тобі слово чести, я міг би цілком пристойно зодягнути моїх кавалерів... Ти ж знаєш — у мене троє доростаючих хлопців. Моя бідна Галюня тільки те й робить, що перешиває гардероби — з старшого на середульного, а з середульного на того, малого..."

— Слухай, жінко, — сказав дружині друг Олекса, прочитавши листа, — а якби ми так подарували собі один баль і вислали гроші, призначені на квитки, тому бідоласі-Федькові на відзисканих землях?.. Уяви собі, що сталося якесь, не дай, Боже, нещастя у твоїй або моїй родині, що ми тримаємо жалобу, не ходимо на забави?..

— Ти що, здурів? — присікалась до нього дружина, — чи ти не пам'ятаєш, що твоя доня виступає на тому балі, як дебютантка?.. Федькові можеш собі посилати, що хочеш, це твоє діло, але квитки на баль купи мені ще сьогодні: два дорослі і один студентський, чув?

Розуміється, друг Олекса був і на цьому, репрезентативному балю, але з того часу перестав посилати за залізну завісу вирізки з газет із моїми „кавалками"...

Ікер

Богдан Галайчук

КРІЗЬ УКРАЇНСЬКУ БРАЗИЛІЮ

(6)

„Ми прийшли на залізничу станцію, — пише Марія Дацишин („Бжілка" ч. 20-21, 1966), щоб їхати до Порто Уніон. Заповіли, що поїзд спізниться на 5 годин... Зараз прийшла нова вістка, що спізниться на 6, а то й 7 годин..." — Бразилійські автобуси нічим не уступають „ґрейгавндам" — але на головних лініях, не в закутинах, де дідько добраніч каже. „За якої пів години омнібус знову став, — пише далі М. Дацишин. — Шофер поправив і їдемо далі, однак не довго. Раз-по-раз стає. Омнібус псувався та псувався, вкінці шофер не знайшов більше порятунку. „Зломилась вісь", — сказав, спокійно закурив люльку і положився на травичці... Коло 16-ої години над'їхав якийсь вантажник з камінням і врятував нас. Якось видряпались на те каміння і, не зважаючи на сильний вітер, заїхали на 19-ту годину до міста".

Згодом катехитка йде, коштом Інституту, до гімназії (4 роки) та до вчительської семінарії (дальші 3 роки), а коли дуже талановита — навіть до університету. У „Бжілці" знаходимо повні емоцій описи вражень катехиток, які закінчили середню чи високу освіту. „Я щаслива, — пише мґр. Анна Гоц (ч. 22-23, 1966), — і почуваюся до великої вдячности Інститутові Катехиток Серця Ісусового, що дав мені змогу вчитися в університеті та оплатив мої педагогічні й музичні студії в Куритибі".

Не всі задовольняються університетським дипломом. Мирослава Крива, осягнувши маґістерський ступінь з богословії, дістала стипендію на спеціялізацію в Еспанії. Інша катехитка (її прізвище я забув) є професоркою дентистики Університету в Пунта Ґроса. Та найцікавіша наукова кар'єра головної директорки катехиток, Надії Шульган. Після закінчення місцевого університету дістала вона стипендію від ЮНЕСКО, щоб докторизуватися на педагогічному факультеті мехіканського університету в Оаксака. Йдеться тут про факультет світової слави, куди приймають чужинців лише тоді, коли вони є стипендіятами таких міжнародніх організацій, як ЮНЕСКО, ФАО, ІЛО.

У 1966-му році американська Аґенція Міжнародної Допомоги признала 13-ом бразилійським директоркам шкіл домашнього господарства 10-тижневі стипендії для ознайомлення з цього роду шкільництвом у ЗДА. Між 13-ма вибраними була д-р Шульга. Хоч програма була перевантажена, вона знайшла час, щоб увійти в контакт з деякими американськими українцями і поінформувати їх про роботу очолюваного нею Інституту. Від того часу катехитки дістають відтіля посилки з уживаним одягом. „Про тих українців в Америці, — пише д-р Шульга у своїх спогадах („Бжілка" ч. 22-23, 24-25, 26 з 1966 і 1967), — з якими я мала можливість пізнатися й поговорити, залишився у мене дуже милий спогад. Найбільш сподобалася мені ота гостинність, питома нашим людям, та ввічливість і родинне прийняття всюди, де лише я мала щастя зайти".

Наші колоністи, здебільша культурно не засимільовані, приймають катехиток з відкритими обіймами. „Люди з цієї колонії були такі захоплені головно нашими українськими танцями та піснями, що коли закінчилось, навіть не хотіли йти додому, і просили, щоб діти ще танцювали. Треба сказати, що Есперанса — це колонія чисто українська. Тут проживають ще емігранти, які приїхали з Европи, і своїх дітей навчають тільки по-українськи". (Наталія Борсук: „Прогулянка на Есперансу" — „Бжілка" ч. 26, 1967).

Та не всюди приходить так гладко. Ось враження Марії Дацишин з Пассо де Ґаліня („Бжілка" ч. 20-21, 1966): „Найперше прийшлося нам усунути одну велику перепону, а це — спротив чужинців, які перемовляли дітей та їхніх батьків, щоб не посилали на катехизм. Ох, думаю собі, в що то ми попались. Але рук не закладали — взялись до роботи. Ходили по родинах і переконували, з допомогою кількох свідомих українців і за два дні вспіли зорганізувати 35 дітей. Приходжу до залі, переповненої дітьми. Всі вони кажуть, що українці. О, то дуже добре, тішуся. Почала говорити до них по-українськи, а діти мовчки видивились на мене. Відразу здогадалася, що не розуміють. Але це були діти, які щиро бажали навчитися посвоєму. Взялась учити їх найперше говорити, а при тому й читати та писати по-українськи. Почала підготовляти концерт..."

Останній текст насуває деякі рефлексії.

Перше: катехитка Марія Дацишин називає бразилійців „чужинцями", дармащо не лише вона уродженка Бразилії, але, правдоподібно, також її батьки й діди. Вона не творить винятку: подібну українську, національну свідомість зустрічав я і в інших катехиток, і у Сестер Служебниць, і у отців Василіян, хоч усі вони уродженці Бразилії від кількох поколінь. Виходить, що південноамериканське підсоння куди сприятливіше для збереження нашої національної субстанції, що підтропічний хутір є многонадійним резерватом українства, як це я писав свого часу.

Та це не дає основи для легкодушного оптимізму. Зрозуміло, що у 5-мільйоновому Сан Павло не легше, як в Ню Йорку чи Буенос Айресі, зберегти українську мову дітвори й молоді. Навіть трудніше, бо в Бразилії немає українських пластових і сумівських таборів. Прикріше, що подібний процес можна помітити і в Прудентополі, невеликому містечку, осередку муніципія (збірної громади), де українці мають більшість, де навіть префейто-посадник українець. На жаль, чимало українських дітей того містечка вже не говорить по-українськи, як це я довідався з розмов із оо. Василіянами та з директоркою тамошньої гімназії Сестер Служебниць.

На домагання Сестер Служебниць міністерство освіти включило офіційно українську мову в програму ведених ними шкіл: 4 години тижнево в народних школах, 2 години у гімназіях, що, очевидно, слід уважати за поважний осяг. Та навчання насуває поважні практичні трудноці, бо рівень знання української мови у дітей неоднаковий.

Виходить, що українство збережеться у Бразилії на дальшу мету лише завдяки українському шкільництву, тобто завдяки Сестрам Служебницям, які ведуть 4 середні й 28 народних шкіл, та Катехиткам, розсіяним по народних школах всієї Парани. Вони здебільша вчительки, до речі дуже слабо, а то й зовсім не оплачувані.

Бразилійські народні школи частинно на утриманні федерації, частинно стейтів, частинно муніципій.. Учителі федеральні, стейтові та великих, міських муніципій

(Закінчення на стор. 4-ій)

В УКРАЇНІ ВОРОГ ПЕРЕВОДИТЬ БЕЗПОЩАДНУ РУСИФІКАЦІЮ, НИЩИТЬ УКРАЇНСЬКУ КУЛЬТУРУ, ПЕРЕСЛІДУЄ УКРАЇНСЬКИХ НАУКОВЦІВ. В АМЕРИЦІ ГАРВАРДСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ДАЄ НЕБУВАЛІ МОЖЛИВОСТІ ВІЛЬНИХ УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ ТА ВІЛЬНОЇ, ТВОРЧОЇ ПРАЦІ УКРАЇНСЬКИХ НАУКОВЦІВ, ЯКЩО ВИКОНАЄМО НАШЕ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І ДО ВЕРЕСНЯ Ц. Р. ЗБЕРЕМО 330,000 ДОЛЯРІВ. ЖЕРТВУЙМО ЩЕДРО, ЖЕРТВУЙМО НЕГАЙНО!

ЧЕКИ ВИСТАВЛЯТИ І ПЕРЕСИЛАТИ:

Ukrainian Studies Chair Fund

302 WEST 13th STREET NEW YORK, N.Y. 10014

Головна Управа
Українського Лікарського Товариства Північної Америки

повідомляє, що

СЬОМИЙ НАУКОВИЙ З'ЇЗД УКРАЇНСЬКИХ ЛІКАРІВ

— відбудеться —

в днях 24, 25, 26 травня 1968 р. в Монтреал, Кв., Канада

У справах влаштування належить звертатися по адресі:
Bohdan Wolansky, M.D.
P.O. Box 552, Montreal, Showdon, Quebec, Canada

Просимо наукові доповіді зголошувати до 1-го квітня ц. р. на адресу:
Ukrainian Medical Association of North America, Inc.
2 East 79th Street, New York, N.Y. 10021

•

Ще раз просимо всіх лікарів ЗДА й Канади взяти під увагу
дати. 24, 25, 26 травня 1968 року, а не „Меморіял вікенд".

ЗА ГОЛОВНУ УПРАВУ:
Д-р Юрій ТРУХЛИЙ, голова — Д-р Тарас ШЕГЕДИН, секретар

Українська сорочка

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ють тут... російський стоячий комір...

А що ж на все це закордонна українська громада? Чи наші українки самі не зуміють скромно і стилево прикрасити українською вишивкою свій одяг? Невже будемо чекати, аж канадійські ірляндці почнуть вдягатися в українську вишивку, а вже потім почнемо... їх наслідувати?

Очевидно, не будемо наслідувати російських „косовороток" із стоячим високим коміром, яких дедалі, то більше є по американських крамницях... Українська вишита сорочка має свою історію і свій стиль. А кожна своя сорочка — найближча до тіла і душі.

ПОДОРОЖ В УКРАЇНУ

СПЕЦІЯЛЬНА ЕКСКУРСІЯ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ – 22 ДНІ
Від'їзд — 15-го липня — Ціна дол. 705.00

Відвідини: ЕВРОПА, ПОЛЬЩА, ЛЬВІВ і КИЇВ
Включає: 1-шорядні готелі, щоденний харч, оглядини, платні вступи і різне інше.
Замовлення не пізніше, як 1-ше червня 1968 р.

•

Спеціялізуємось у
ПОРАДАХ ЩОДО ПРИЇЗДУ ДО ЗДА
Як спровадити кревних або приятелів до ЗДА, на постійний побут чи на відвідини.
ВСІ ІНФОРМАЦІЇ БЕЗПЛАТНО!

•

CAPITOL TRAVEL
830 South Broad Street — Trenton, N.J. 08611
599-3882 або 599-4533

Grove International Theatre, 346 16-та Евеню
ІРВІНҐТОН, Н. Дж. Тел.: 372-7633
Субота, 16-го БЕРЕЗНЯ ц. р., год. 7-ма веч.
З приводу 16-ліття Години Українських Мелодій
РЕПРЕЗЕНТАТИВНИЙ КОНЦЕРТ
Муж. Хору „Прометей" (Філядельфія)
Диригент: інж. Роман Степаняк
Фортепіяновий достріл: проф. І. Чума
Програму веде
відомий гуморист Ярослав Ґінот-Рудакевич
Год. 9:30 веч.: Німецький фільм „ЦИРК РЕНЦ"
До ласкавої численної участи запрошує Всіх
„ГОДИНА УКРАЇНСЬКИХ МЕЛОДІЙ"
Романа Мариновича

АНТИКОМУНІСТИЧНИЙ ІНТЕРНАЦІОНАЛ

ANTI-COMMUNIST INTERNATIONAL
P.O. Box 1095 — New York, N.Y. 10017

ВЕРХОВНЕ КОЗАЧЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

від організацій, що входять до його складу, представників поневолених комунізмом народів, національномислячих козаків, їхніх друзів і симпатиків вітає з нагоди 60-ліття свого голови

В. Г. ГЛАЗКОВА

і бажають йому міцного здоров'я і дальших успіхів в його боротьбі за свободу і незалежність народів Одночасно вважає за свій обов'язок висловити йому

ЗАСЛУЖЕНЕ ПРИЗНАННЯ
І ЩИРУ ПОДЯКУ

за його 40-літтю невпинну і самовіддану працю, за його невтомну боротьбу за визволення рідного йому Козачого Народу і державну незалежність його батьківщини Козакії, а разом з тим визволення і незалежність усіх інших народів, що поневіряються в комуністичній неволі.

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. інж. ЯРОСЛАВА РАКОВСЬКОГО
складають 15 долярів
на Український Університет в Римі
МАРТА і БОГДАН ЦИМБАЛІСТІ
і КСЕНЯ ОЛЕСНИЦЬКА

Замість квітів на могилу
сл. п. проф. БОГДАНА ЗАГАЙКЕВИЧА
зложила на цілі НТШ в ЗДА — через ВШ. Н. А. Бука:
суму 25 долярів
Головна Управа
Організації Оборони Лемківщини
Пассайк, Н. Дж.

ПОДЯКА

Щиро дякуємо організації ОДВУ за поміщення посмертної згадки в „Свободі" та всіх Братських Часописах, як також сердечно дякуємо за ПАНАХИДУ та ОБІД влаштовані по 40-ім дні смерти

бл. п. ВАСИЛЯ ДОРОШЕНКО

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що в середу 28-го лютого 1968 р. по довгій і важкій недузі, прийнявши Найсвятіші Тайни, відійшов у Вічність на 87-му році життя
НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ ЧОЛОВІК, БАТЬКО і ДІДУНЬО

бл. п. ФЕДІР ЯВДОШИН

ПАРАСТАС — в п'ятницю, 1-го березня, о год. 6-ій веч. в похоронному заведенні Мурянка у Філядельфії, Па., а опісля Тіло Покійного перевезено до церкви св. Покрови при Мешер вул.

ПОХОРОН відбудеться в суботу 2-го березня, о год. 9:30 рано з тієї ж церкви, по св. Літургії, на місцевий цвинтар в Овкленд.

Горем прибиті:
АННА — дружина в Україні
ОКСАНА КОПАНЕНКО — донька зі синами ПЕТРОМ і БОГДАНОМ та ВОЛОДИМИРОМ, що живе в Австралії
ГАЛИНА — донька в Україні.

Після невіджалуваної смерти

бл. п. Марії Яримович

Членки 22-го Відділу СУА в Чікаґо,
замість квітів зложили на руки п-ні Я. Фаріон пожертви на ОНДЛ:

по 25 дол.: Учениці школи св. о. Миколая і Віра Хрептовська;
по 10 дол.: Стефанія Романюк, Марія Юзефович, Ірина Богач і Галя Янчишин;
по 8 дол.: Евстахія Струтинська, Орися Гладка.
по 6 дол.: Соня Ліщинська, Марія Юревич, п-і Бабій;
по 5 дол.: Люся Самбірська, Орися Дурбак, Люба Шандра, Анна Ковальчук, Стефанія Куріца, Орися Ткачук, Орися Городиловська, Іванна Горчинська, Лінка Басюк, Лідія Кассараба, Ярослава Фаріон, Люба Левицька, Марта Форович, Марія Семків, Стефанія Березецька, Надія Дзидзан, Софія Наконечна, Богдана Попель, Христина Сениця.
по 3 дол.: Анна Дмитрусь, Зеновія Литвинишин, Анна Васильовська, Надія Голяш, Орися Гарасовська, Марія Боднарук, Михайлина Лесейко, Валя Чичула, Дарія Менцінська;
по 2 дол.: Ангелина Майка, Іванна Городиська, Аніція Струць, Ольга Гайдук.

РАЗОМ: 254 ДОЛЯРИ.

ВИСТАВКА АКВАРЕЛЬ І ГРАФІКИ

А. КОЛОМИЙЦЯ

15, 16, 17-го березня 1968 року

в Домі Українського Народного Союзу
при 845 N. Western Avenue, Chicago, Ill.

Відкриття виставки в п'ятницю, 6 год. веч. до 10 веч.
Субота, 10 год. ранку до 10 веч.
Неділя, 10 год. ранку до 10 веч.

Відділ ОУА „Самопоміч" в Ню Йорку

повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

відбудуться

в неділю, 17-го березня 1968 року
о год. 2:30 по пол.
у ВЛАСНОМУ ПРИМІЩЕННІ

при 98 Друга Евеню в Ню Йорку з таким денним порядком:

1. Відкриття і вибір президії;
2. Затвердження денного порядку;
3. Відчитання протоколу попередніх Загальних Зборів;
4. Звіт уступаючої управи за 1967 р.;
5. Звіт Контрольної Комісії;
6. Дискусія над звітами і уділення абсолюторії;
7. Ухвалення висоти членської вкладки;
8. Інформація про фонд здоров'я;
9. Плян праці на біжучий рік;
10. Вибір Управи, Контрольної Комісії і Товариського Суду;
11. Вибір делеґатів на З'їзд Централі;
12. Вільні внесення;
13. Закриття.

Початок зборів год. 2:30 по пол.

Якщо до того часу не явиться принайменше 1/3 членів, які вплатили членську вкладку, то Збори відбудуться в пів години пізніше при всякій кількости.

Після Зборів — ПЕРЕКУСКА.

До численної участи запрошує все Членство —
УПРАВА

ҐАЛЕРІЯ
УКРАЇНСЬКОГО ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКОГО КЛЮБУ — 149 2-га евеню в НЮ ЙОРКУ

ВЕСНЯНА ВИСТАВКА

ЛЮДМИЛИ МОРОЗОВОЇ

Відкриття в неділю, 10 березня, о год. 1-ій по пол.

ВИСТАВКА ВІДКРИТА:
в п'ятницю, 15-го березня, субота, 16-го березня, в неділю, 17-го березня.

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

ОУА „САМОПОМІЧ"

ВІДДІЛ в НЮАРКУ, Н. Дж.

відбудуться

в неділю, дня 17-го березня 1968 року
в ШКІЛЬНІЙ ЗАЛІ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ПАРАФІЯЛЬНОЇ ШКОЛИ
при Sanford Avenue в Нюарку, Н. Дж.
Початок о год. 3:30 по пол.
Прохаємо Членів Відділу прибути точно на збори.
УПРАВА

УКРАЇНСЬКА КАТОЛИЦЬКА СЕРЕДНЯ ШКОЛА СВ. ЮРІЯ в НЮ ЙОРКУ

— пошукує —

професора до української мови
професора до математики і фізики

НА ПОЧАТОК ВЕРЕСНЯ 1968.

Платня після умови. Подання вносити на адресу:
ST. GEORGE'S UKR. CATH. CHURCH
22 East 7th Street — New York, N.Y. 10003
Телефон: (212) OR 4-1615

64-ий ВІДДІЛ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ в НЮ ЙОРКУ

влаштовує

в неділю, 17 березня 1968 р., початок о год. 3-ій по пол.

в авдиторії FASHION INSTITUTE, 225 W. 24th St., bet. 7th & 8th Avenues

ПОКАЗ ІСТОРИЧНОЇ НОШІ

відтворений ОДЯГАМИ, ЖИВИМ СЛОВОМ та ТАНКАМИ

Проєкт і стилізація:
ХРИСТИНА ВОЄВІДКА
НЕОНІЛЯ ТЕРШАКОВЕЦЬ

Поетичне оформлення:
ЛЕОНІД ПОЛТАВА

Музична обрібка:
Проф. БОГДАН ПЕРФЕЦЬКИЙ

Хореографія і виконання:
РОМА ПРИЙМА-БОГАЧЕВСЬКА

При супроводі
Проф. ІВАННИ ПРИЙМИ

Квитки до набуття в крамницях: Арка, ЕКО, Сурма і в Самопомочі та при касі театру.

ПОДЯКА

Дня 22-го грудня 1967 року несподівано відійшов у Вічність
НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ МУЖ, ТАТО і ДІДУСЬ

бл. п. ВАСИЛЬ ДОРОШЕНКО

В днях великого горя і втрати багато приятелів, рідних і знайомих поспішили з духовою підтримкою, з висловами щирого співчуття, цим причинились до полегшення нашого горя, за що Вам складаємо щиру подяку, а саме:

Щиро дякуємо Отцям: о. Ф. Білецькому, о. Ф. Багановi, о. Міроновичу, о. Кульчинському за відправлення Панахид, Заупокійну Службу Божу та участі в похороні.

Щиро дякуємо проф. І. Трухлому, д-рові Трухлому, інж. В. Клюковському та всім співакам Хору Боян при Катедрі Св. Володимира за гарний спів у відправах Панахид.

Щиро дякуємо Всім членам та представникам організацій ОДВУ, СУЛІ, ОУН, Т-ву Прихильників УНР, Відділові 114 УНС, та Братству при Катедрі Св. Володимира.

Щиро дякуємо за промови о. Ф. Білецькому, настоятилеві Катедри Св. Володимира, п. Яшку і п. Панасюку, представникам ОДВУ і ОУН, та п. Артюшенкові, представникові Укр. Ветеранів.

Щиро дякуємо п. І. Овечкові за його статтю за Покійного, поміщену у „Вільному Світі", та п. М. Панасюкові за статтю у „Самостійній Україні". Щиро дякуємо організації ОДВУ за поміщення посмертної згадки в „Свободі" та всіх Братських часописах.

Щиро дякуємо д-рові Сасикові та його родині за їхню поміч.

Щиро дякуємо похоронному заведенні п. Музики за взірцеве переведення похорону.

Особливо дякуємо родинам Г. і Ю. Василів, І. Майор, Горулько, І. Спицям, М. Сунтелля та нашим близьким знайомим, що приїхали з інших стейтів — родинам п-ству Вороні, Потужні, В. Спиці та п-ні Компанієць.

Щиро дякуємо Всім приятелям та знайомим за надіслані вінки, за пожертви на Служби Божі, за пожертви на пам'ятник Покійному та Всім, які відвідали похоронне заведення та провожали Покійного в Останню Путь, на місце Вічного Спочинку.

Сердечно дякуємо нашим друзям і знайомим, які листовно передали нам співчуття.

Молимо Господа, щоб Він нагородив Всіх Своїми щедротами.

В глибокому смутку:
Дружина АННА,
Донька ЛЮДМИЛА,
Син АНАТОЛІЙ,
Невістка РАЇСА,
Внуки ЛЕСЯ та ПЕТРУСЬ.

ЗА СТРІЛЕЦЬКИЙ ЗВИЧАЙ!

Крайова Управа Братства кол. Вояків I УД УНА в ЗДА при співучасті Станиць Братства: Бофало, Рочестер, Гартфорд, Клівленд, Милвокі, Нюарк, Ню Йорк, Трентон, Філядельфія, Ютика та Братства „Броди-Лев" влаштовує в днях 27-го і 28-го КВІТНЯ 1968 року
на ЗАПОЧАТКУВАННЯ ЮВІЛЕЙНИХ СВЯТКУВАНЬ 25-РІЧЧЯ ПОСТАННЯ ДИВІЗІЇ І БОЮ ПІД БРОДАМИ. ЮВІЛЕЙНІ СВЯТКУВАННЯ В НЮ ЙОРКУ І НЮАРКУ.

В програмі Богослужби, бенкет, вечерниці, Академія і спільний обід. Подробиці Святкувань будуть подані своєчасно у пресі.

Неділя, 10-го березня 1968 р.
Година 6:00 вечора

Washington Irving H. S. Auditorium

40 IRVING PLACE, NEW YORK, N.Y.
(Between 16 & 17 Streets)

КОМІТЕТ ОБ'ЄДНАНИХ АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ
МЕТРОПОЛІТАЛЬНИЙ ВІДДІЛ УККА НЮ ЙОРКУ
— і —
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. Т. ШЕВЧЕНКА в ЗДА

СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ

в поклоні

ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ

Програма

Д-р В. ЛЕВ .... Промова
Г. АНДРЕАДІС .... Меццо-сопрано
О. КИРИЧЕНКО-ШУГАН .... Мистецьке слово

Хор „Прометей"
Диригент: Р. СТЕПАНЯК
При фортепіяні:
І. ЧУМА й О. ОМЕЛЬСЬКИЙ

Квитки вступу в передпродажу в книгарнях.

АБН пожвавлює дію на міжнародному форумі

Мюнхен. — У продовженні акції АБН проти російської вистави „50 років СССР" у Мюнхені студенти, сумівці і сумівки та працівники Бюра АБН поширювали масово серед студентів на університеті листівки і публікації такого роду: „Совєтсько-російська вистава — це провокація", „Смерть Бандери — пересторога для вільного світу", „Протестаційна Заява Ярослава Стецька проти різнотипної співпраці вільного світу з Москвою і організування показів „здобутків" большевицької контрреволюції", публікація п.н. „В'язні російських концтаборів апелюють до сумління вільного світу" (інформація з док. Мордовії). Ця остання публікація була поширювана студентами-сумівцями також при нагоді різних доповідей на чужинецькому форумі.

Президен ЦК АБН Ярослав Стецько передав документацію про наших в'язнів в російських концтаборах, з правною аргумента цією, Міжнародній Комісії Юристів у Женеві та „Міжнародній Амнестії" — організації у Лондоні, як також англійській національній пресі, зокрема „Таймсові" і деякій провінційній пресі. Пресбюро АБН розіслало німецькою мовою низку матеріялів видатним німецьким політикам, журналістам, міністерствам, амбасадам, консулятам.

З кіл АБН рекомендують, щоб українські правничі організації на чужині також зайнялися цією справою, доводячи її до різних міжнародних і національних організацій захисту прав людини і народів, включно з Міжнародною Комісією Юристів, яка має свої філії у різних країнах світу. З ініціятиви Я. Стецька Европейська Рада Свободи ВЖЕ розгорнула відповідну акцію, щоб різні чинники і різними шляхами мобілізували світову громадську думку на захист України, яка бореться.

КРІЗЬ УКРАЇНСЬКУ БРАЗИЛІЮ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

оплачувані добре. Малі, сільські муніципії, мають слабі бюджети, яких ледве вистачає, щоб платити вчителям по яких 45 нових круйзейрів, тобто приблизно по 13 долярів. Учительки здебільша живуть на утриманні батьків чи чоловіків, які трактують їхні заробітні платні як „ташенґельд", але катехитки мусять за 13 долярів місячно прохарчуватися й одягнутися, і тому вони постійно недоїдають, а носять одяг, який дістають від земляків з Америки.

Вистачило б ще 13 долярів місячно, щоб така катехитка-учителька могла як слід відживлятися. Вистачило б 25 долярів, щоб вона могла вчити дітей у малій українській колонії, де муніципія взагалі не всилі оплатити вчительки. З другого боку, вистачить 25 долярів, щоб уфундувати стипендію, яка уможливить катехитці закінчити вчительський семінар чи університетський факультет. 25 долярів — це не гроші. А чек на 25 долярів, висланий на адресу головної директорки катехиток Серця Ісусового (д-р Надія Шульган, Колежіо Санта Ольґа, каікса посталь 10, Прудентополіс, Парана, Бразіль), зробить велике патріотичне діло: утримає одну українську вчительку там, де збереження української національної субстанції найлегше та найдешевше.

Справа проста, не має чого ускладнювати її, вичікуючи манни від світової організації української діяспори. Вистачить ініціятиви українських католицьких організацій Америки, дієцезіяльних і парохіяльних. Об'єднані Нації існують уже 23 роки, але не вони двигають тягар допомогти недорозвиненим країнам, а З'єднані Держави. А тут ідеться, думаю, всього про яких тисячу чи півтори тисячі долярів місячно. — Згодом можна включити інші багатші терени українського поселення. Крім грошей, потрібна допомога у книжках, шкільних та інших, і в уживаному одягу.

Пекуча потреба допомоги не є єдиною причиною, чому так широко розписуюсь про катехиток. Другий мотив: варто призадуматися, чи не слід би перещепити бразилійського моделю на інші терени українського поселення.

(Кінець)